

KON TUM VỚI MỤC TIÊU THOÁT NGHÈO, SỚM TRỞ THÀNH TỈNH PHÁT TRIỂN NHANH, MẠNH VÀ TOÀN DIỆN

Y VÊNG *

NĂM ở cực Bắc Tây Nguyên, Kon Tum là cửa ngõ nối các tỉnh Đông Bắc Thái Lan, Nam Lào, Đông Bắc Cam-pu-chia với các tỉnh miền Trung - Tây Nguyên và Đông Nam Bộ. So với các tỉnh khác trong khu vực thì Kon Tum ít thuận lợi hơn về tự nhiên bởi địa hình cao và chia cắt, lắm đèo dốc, ít vùng bình nguyên bằng phẳng thuận lợi cho các nhóm cây công nghiệp và cây xuất khẩu điển hình ở Tây Nguyên. Nguồn lợi từ tài nguyên rừng bị cạn kiệt do bom đạn, chất độc hóa học tàn phá trong chiến tranh và nạn phá rừng trong những năm 70 - 80 thế kỷ XX gây ra. Cơ cấu dân cư và các đặc điểm về sinh hoạt tôn giáo ở Kon Tum có đặc điểm riêng biệt. Hiện có khoảng 30 dân tộc anh em sinh sống, trong đó dân tộc thiểu số chiếm trên 53%, có 6 dân tộc tại chỗ: Xê-đăng, Ba Na, Gia Rai, Giẻ Triêng, Brâu, Rơ-măm. Nhân dân tham gia sinh hoạt nhiều tôn giáo khác nhau. Một số tôn giáo lớn có lịch sử tồn tại trên địa bàn như: Phật giáo, Kì tô giáo... và cũng có một số tôn giáo mới được du nhập vào Kon Tum trong những năm nửa cuối thế kỷ vừa qua. Đặc điểm, tình hình trên vừa tạo nhiều lợi thế cho Kon Tum trong phát triển, nhưng đồng thời cũng đặt ra cho tỉnh những khó khăn, thách thức. Do vậy, ngay từ khi tái lập tỉnh (1991) nhiệm vụ quan trọng đặt

ra cho Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Kon Tum là phải giữ vững ổn định chính trị và quốc phòng - an ninh trên địa bàn để tạo điều kiện cho phát triển kinh tế - xã hội.

Thực hiện các Nghị quyết của Trung ương Đảng về **phát triển kinh tế** trong thời kỳ đổi mới, Kon Tum đã tập trung trí tuệ và nguồn lực nhằm đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng kinh tế, nâng cao đời sống nhân dân, thu hẹp dần khoảng cách giữa nông thôn và thành thị. Ngay từ nhiệm kỳ sau tái lập tỉnh, Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh khóa XI đã ra Nghị quyết 01 "Về tiếp tục xây dựng các xã vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng kinh tế mới khó khăn". Đây là Nghị quyết có ý nghĩa và sát hợp với đặc điểm cụ thể của địa phương, thể hiện sự chăm lo về đời sống vật chất, tinh thần đối với nhân dân vùng sâu, vùng xa, vùng căn cứ cách mạng, tạo ra những chuyển biến căn bản về kinh tế - xã hội, an ninh - quốc phòng, xây dựng hệ thống chính trị ở cơ sở. Kết quả 10 năm triển khai thực hiện Nghị quyết này, cho thấy: *Cơ cấu cây trồng, vật nuôi được chuyển dịch theo hướng sản xuất hàng hóa; các phong trào định canh định cư, tách hộ lập vườn, xóa đói giảm nghèo... được*

* Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy Kon Tum

nhân dân tiếp thu và triển khai mạnh mẽ, xuất hiện nhiều mô hình sản xuất nông - lâm kết hợp, kinh tế vườn rừng, kinh tế trang trại có hiệu quả và đang tiếp tục được nhân rộng; đời sống của đồng bào được cải thiện một bước quan trọng; bộ mặt nông thôn đổi thay, tiến bộ. Đặc biệt, tính ý lại vào Nhà nước, vào cấp trên ở dưới cơ sở đã giảm; mối quan hệ giữa cán bộ các cấp ngày càng gắn bó mật thiết, hạn chế được tình trạng quan liêu, xa cơ sở. Cán bộ nắm bắt kịp thời các khó khăn, vướng mắc từ cơ sở, qua đó chủ động tìm biện pháp giải quyết ngay tại chỗ, làm cho nhân dân hiểu và tin vào Đảng, tin vào chính quyền hơn.

Nhiều chương trình, dự án của Chính phủ được chỉ đạo sát sao, nên đã đạt kết quả tốt, như: Dự án sắp xếp lại dân cư, các Chương trình 134, 139, 159 của Chính phủ... Riêng Chương trình 135 thực hiện từ 1999 đến nay đã có 330 lượt xã được hưởng lợi với vốn đầu tư trên 157 tỉ đồng; xây dựng 1.017 công trình kết cấu hạ tầng thiết yếu như: lưới điện, đường giao thông, thủy lợi, trường học, trạm y tế, nước sạch nông thôn. Tỉnh cũng đã huy động, khai thác nhiều nguồn lực khác đầu tư và đưa vào sử dụng hàng trăm công trình mới. Có 91,6% số xã trong tỉnh đường ô-tô đến được trung tâm cả trong mùa mưa; 100% xã có điện lưới về đến trung tâm bảo đảm cho 89% số hộ dùng điện; 100% số hộ được phủ sóng phát thanh và 85% số hộ được phủ sóng truyền hình; 87% số xã có trạm y tế kiên cố, với 48% số xã có bác sỹ đa khoa, 90% trẻ dưới 1 tuổi được tiêm chủng phòng bệnh; 100% số xã có trường tiểu học; 89% số xã có trường trung học cơ sở, 45,3 số xã được công nhận đạt chuẩn phổ cập trung học cơ sở; 65% dân số nông thôn được sử dụng nước sạch. Các tuyến quốc lộ trong tỉnh được nâng cấp, nhiều công trình thủy lợi được đầu tư xây dựng, trung tâm thương mại của các huyện và một số chợ xã, cụm xã đã hình thành. Khu kinh tế cửa khẩu quốc tế Bờ Y và các khu, cụm công nghiệp

Hòa Bình, Đắk La đang dần trở thành các trọng điểm phát triển kinh tế, thu hút các nhà đầu tư trong và ngoài nước.

Các chỉ số phát triển trên đây, đồng thời cũng phản ánh sự vững mạnh và *hoạt động có hiệu lực của cả hệ thống chính trị*, là cơ sở để củng cố và tăng cường sức mạnh về quốc phòng, an ninh. Do đó, những năm vừa qua tỉnh đã phát hiện và ngăn chặn kịp thời các hoạt động kích động, dụ dỗ, lôi kéo chống phá, tổ chức các hoạt động biểu tình, gây rối của các thế lực thù địch ngay từ cơ sở. Về an ninh - trật tự, an toàn xã hội, tỉnh thường xuyên triển khai các nhiệm vụ trọng tâm như: Công tác cải cách tư pháp, Chương trình quốc gia phòng chống tội phạm, tệ nạn xã hội, kịp thời triệt phá các băng nhóm thanh thiếu niên vi phạm pháp luật; làm rõ và xử lý nghiêm nhiều vụ án hình sự, kinh tế phức tạp, kiểm chế sự gia tăng số vụ phạm pháp hình sự và tai nạn giao thông; giải quyết kịp thời khiếu nại, tố cáo của công dân...

Công tác *xây dựng Đảng*, củng cố các tổ chức cơ sở đảng tạo được sự chuyên biến tích cực. Sinh hoạt chi bộ, nhất là chi bộ ở nông thôn đã có nền nếp, có nội dung thiết thực. Hiệu lực lãnh đạo, chỉ đạo của tổ chức đảng và chính quyền các cấp từng bước đổi mới về chất lượng. Mặt trận và các tổ chức đoàn thể cũng được chú trọng đổi mới về nội dung, phương thức tập hợp, vận động quần chúng; chú trọng nội dung tuyên truyền cụ thể, giáo dục toàn diện đoàn viên, hội viên giúp họ nâng cao nhận thức và nâng cao cảnh giác cách mạng, tích cực làm giàu, phát triển kinh tế gia đình, giúp đỡ hội viên gặp khó khăn. Công tác quy hoạch, đào tạo, bố trí, sử dụng cán bộ dân tộc thiểu số, cán bộ nữ được quan tâm đúng mức; các chế độ, chính sách đối với cán bộ dân tộc thiểu số, cán bộ thôn, làng được thực hiện đầy đủ, kịp thời.

Văn hóa - xã hội cũng được tỉnh xác định là một trong những nhiệm vụ trọng tâm nhằm tạo

ra động lực phát triển đồng bộ, nhất là công tác xóa đói giảm nghèo, định canh định cư, phổ cập giáo dục trung học cơ sở, chăm sóc sức khỏe cho nhân dân. Đến nay, tỷ lệ hộ nghèo toàn tỉnh còn 9,23% (tương đương 38,63% theo tiêu chí mới). Tỷ lệ này còn khá cao nhưng nếu so với năm 2001 đã giảm được 22,62%. Các di tích lịch sử, các di sản văn hóa được kiểm kê, bảo vệ và từng bước tôn tạo. Di sản văn hóa đặc sắc của các dân tộc thiểu số bản địa ở tỉnh Kon Tum hiện còn rất giá trị. Không riêng ngành văn hóa - thông tin mà từ trong cấp ủy, chính quyền các cấp, các ngành và nhân dân đều có ý thức trân trọng giữ gìn. Theo kết quả khảo sát và kiểm chứng của các nhà nghiên cứu thì Kon Tum được coi là một "vùng văn hóa dân gian đậm đặc". Các giá trị văn hóa gồm nhiều loại hình như văn hóa nhà rông chứa đựng nhiều hoạt động văn hóa đậm đà bản sắc, văn hóa ẩm thực, văn hóa trang phục..., trong đó nổi trội là văn hóa cồng chiêng và diễn xướng sử thi. Thống kê bước đầu, cả tỉnh hiện còn 1853 bộ cồng chiêng và trên 100 bộ sử thi lớn nhỏ.

Nắm vững và triển khai tốt nhất đường lối đổi mới của Đảng, đặc biệt là các Nghị quyết chuyên đề của Trung ương Đảng và các chủ trương của Chính phủ về phát triển Tây Nguyên, qua hơn 14 năm kể từ sau tái lập tỉnh, nhất là 5 năm trở lại đây, kinh tế của Kon Tum luôn duy trì tốc độ tăng trưởng khá, tổng sản phẩm xã hội bình quân hằng năm tăng 11%; chuyển dịch cơ cấu kinh tế đúng hướng; văn hóa - xã hội có bước tiến bộ, nhiều vấn đề xã hội bức xúc đã được giải quyết; quốc phòng - an ninh luôn được giữ vững, ổn định và tăng cường; công tác xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị đạt nhiều kết quả quan trọng.

Đạt được những thành tựu mới trong các lĩnh vực cơ bản nêu trên đây, *trước hết* là do sự thống nhất mục tiêu và ý chí trong toàn đảng bộ và quân dân các dân tộc trong tỉnh, đã xác định đúng vị trí, tầm quan trọng của việc kết

hợp giữa phát triển kinh tế - xã hội đúng hướng với tăng cường, bảo đảm quốc phòng - an ninh, giữ vững ổn định chính trị; chăm lo đời sống cho nhân dân các xã vùng sâu, vùng xa, vùng căn cứ cách mạng; đồng thời chú trọng công tác vận động và giáo dục quần chúng, củng cố niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng và đề cao tinh thần cảnh giác trước mọi mưu đồ của kẻ thù dân tộc. *Thứ hai là thường xuyên coi trọng củng cố và xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc, giữ gìn tình đoàn kết Kinh - Thượng lâu đời và khối đoàn kết giữa các tôn giáo trong cộng đồng dân cư.* Từ đó chủ động giải quyết kịp thời, đúng đắn chính sách và pháp luật Nhà nước về các vấn đề thiết thân, bức xúc của nhân dân, không để các thế lực thù địch lợi dụng để kích động, xúi giục, lừa mị đồng bào. *Thứ ba là tích cực triển khai và tổ chức thực hiện tốt Quy chế Dân chủ ở cơ sở;* quan tâm xây dựng thực lực chính trị vững mạnh, nhất là ở cơ sở, bảo đảm hoạt động của hệ thống chính trị thật sự có hiệu lực, hiệu quả, thực sự vì dân, trọng dân, có trách nhiệm với dân, tránh bệnh quan liêu hình thức trong từng lĩnh vực, trong từng cán bộ công chức nhà nước.

Hiện thời, Kon Tum vẫn còn là tỉnh kém phát triển về kinh tế. Công tác lãnh đạo của cấp ủy và điều hành của chính quyền các cấp vẫn chưa đáp ứng tốt nhất yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới. Trong đó đáng chú ý là khả năng tổ chức hiện thực hóa các chủ trương phát triển kinh tế - xã hội còn nhiều yếu kém. Điều này bộc lộ rõ nhất trong chỉ đạo đầu tư phát triển kinh tế; chưa dồn sức tập trung đúng mức các nguồn vốn vào những lĩnh vực và công trình trọng điểm để tạo ra bước đột phá thực sự để có một diện mạo khả quan về bức tranh kinh tế - xã hội. Tình trạng đầu tư dàn trải gây lãng phí, thất thoát, hiệu quả thấp chậm được khắc phục. Một bộ phận cán bộ chưa năng động, trình độ, năng lực thấp và chưa thực sự tâm huyết, nhiệt tình với công

việc, với nhân dân; chất lượng nguồn lực lao động còn thấp, số chưa qua đào tạo nghề còn chiếm đa số.

Đại hội XIII Đảng bộ tỉnh Kon Tum đã thống nhất ý chí cao và xác định rõ quyết tâm: *Phát huy thành tích đã đạt được, khắc phục các yếu kém, khuyết điểm tiếp tục giữ vững ổn định chính trị, bảo đảm quốc phòng - an ninh và trật tự an toàn xã hội trong mọi tình huống, tạo điều kiện thuận lợi để phát triển nhanh, mạnh về kinh tế, sớm đưa tỉnh Kon Tum thoát nghèo.* Mục tiêu đặt ra để phấn đấu đến năm 2010: giá trị tổng sản phẩm xã hội tăng gấp đôi so với năm 2005 (bình quân hàng năm tăng trên 15%); thu ngân sách trên địa bàn đạt trên 600 tỉ đồng; giá trị xuất khẩu đạt trên 30 triệu USD; thu nhập bình quân đầu người đạt trên 550 USD/năm; các trung tâm xã đều có chợ hoặc cửa hàng thương mại; tỷ lệ hộ nghèo còn dưới 18% (tiêu chí mới), xóa hết nhà tạm; trên 35% số trường tiểu học đạt chuẩn quốc gia, tỉnh được công nhận đạt chuẩn quốc gia về phổ cập giáo dục trung học cơ sở, trên 35% lao động được qua đào tạo; 100% số xã có trạm y tế được xây dựng kiên cố hoặc bán kiên cố và có bác sỹ chăm sóc sức khỏe nhân dân.

Giải pháp chủ yếu có tính khả thi để đạt mục tiêu phát triển đến năm 2010 mà Kon Tum đặt ra là:

1 - *Huy động mọi nguồn lực đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng kinh tế ở mức cao và bền vững, gắn với chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa.* Trước mắt tỉnh tập trung rà soát, điều chỉnh bổ sung quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội, quy hoạch phát triển ngành, lĩnh vực, trước hết là các quy hoạch, kế hoạch về sử dụng đất đai, phát triển rừng, giao thông, thủy lợi, thủy điện, đô thị và dân cư, công nghiệp, dịch vụ, du lịch... Phát triển toàn diện kinh tế nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa; khai thác tốt nhất các tiềm năng về rừng, đất đai, tài nguyên

nước. Tiếp tục thực hiện tốt việc giao đất, giao rừng và khoán quản lý, bảo vệ rừng cho hộ gia đình và cộng đồng dân cư sống gần rừng theo đúng chính sách của Nhà nước và phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương; phát triển các cơ sở công nghiệp thuộc nhóm ngành trực tiếp thúc đẩy phát triển nông nghiệp và một số ngành công nghiệp có lợi thế. Trước hết, tỉnh tập trung ưu tiên đầu tư phát triển công nghiệp chế biến một số loại nông, lâm sản có thị trường ổn định và khả năng cạnh tranh cao; đẩy mạnh phát triển thương mại - dịch vụ, củng cố và mở rộng thị trường tiêu thụ sản phẩm, xây dựng và mở rộng hệ thống chợ nông thôn, phát triển mạng lưới thương mại dịch vụ ở các trung tâm cụm xã, để kích thích các thành phần kinh tế tham gia lưu thông hàng hóa trực tiếp phục vụ đời sống nhân dân nông thôn vùng sâu, vùng xa, bảo đảm cung ứng đầy đủ các mặt hàng thiết yếu của đời sống. Tỉnh cũng sẽ có cơ chế phù hợp để phần lớn nông sản hàng hóa do nông dân sản xuất ra được tiêu thụ. Khai thác có hiệu quả các tuyến, điểm, khu du lịch sinh thái, văn hóa, lịch sử. Trong nhiệm kỳ này Đảng bộ Kon Tum chủ trương ưu tiên đầu tư và khai thác khu du lịch Măng Đen, rừng đặc dụng Đắc Uy, lòng hồ thủy điện Ya Ly, khu kinh tế cửa khẩu Bờ Y, đường Hồ Chí Minh và các khu bảo tồn thiên nhiên, vườn quốc gia nhằm khai thác tốt nhất lợi thế so sánh của tỉnh cho mục tiêu phát triển. Đẩy mạnh cổ phần hóa các doanh nghiệp nhà nước, đổi mới và phát triển kinh tế tập thể, đồng thời tạo môi trường thuận lợi và có cơ chế chính sách khuyến khích các loại hình kinh tế tư nhân, kinh tế hộ trong tỉnh cùng phát triển.

2 - *Tiếp tục nâng cao chất lượng công tác xóa đói giảm nghèo, từng bước rút ngắn khoảng cách về mức sống giữa các vùng dân cư, nhất là giữa các vùng sâu, vùng xa, vùng có nhiều đồng bào dân tộc thiểu số với các khu vực thị trấn, thị xã.* Tiếp tục thực hiện

tốt Nghị quyết 01 của Tỉnh ủy (khóa XI), chủ động vực dậy các xã đặc biệt khó khăn, vùng sâu, vùng xa. Kết hợp việc phát huy vai trò, trách nhiệm của các cơ quan kết nghĩa với tinh thần tự lực, tự cường, nỗ lực vươn lên của cơ sở để xóa đói giảm nghèo một cách bền vững và phát triển phù hợp với đặc điểm từng vùng sinh thái, trình độ nhận thức và phong tục tập quán canh tác của từng dân tộc. Tổng kết, đánh giá để nhân rộng các mô hình tiên tiến trong phát triển sản xuất xóa đói, giảm nghèo. Thực hiện có chất lượng các chương trình, dự án quốc gia, nhất là Chương 135 theo hình thức "cuốn chiếu" để từng bước giảm số xã trong diện đặc biệt khó khăn và có quy chế cụ thể để nâng cao ý thức trách nhiệm của cộng đồng dân cư và người dân trong việc tiếp nhận, quản lý, sử dụng, tu sửa các công trình phúc lợi xã hội.

3 - Hình thành và phát huy vai trò đòn bẩy của các vùng kinh tế động lực, tạo sự liên kết phát triển giữa các địa bàn trong tỉnh, giữa tỉnh với khu vực miền Trung - Tây Nguyên và cả nước. Đầu tư, phát triển mạnh thị xã Kon Tum theo hướng mở rộng, phát triển thêm các khu đô thị mới, trước mắt là Khu đô thị mới Nam cầu Đăk Bla; phát triển Khu kinh tế cửa khẩu quốc tế Bờ Y trở thành trung tâm tăng trưởng và liên kết kinh tế của tam giác phát triển 3 nước Việt Nam, Lào, Cam-pu-chia; khai thác có hiệu quả các tuyến đường giao thông quốc lộ và tỉnh lộ; xây dựng và phát triển thị trấn huyện lỵ Kon Plong trở thành trung tâm du lịch, nghỉ dưỡng lớn của khu vực Bắc Tây Nguyên.

4 - Giữ vững ổn định chính trị, bảo đảm quốc phòng - an ninh - trật tự và an toàn xã hội trong mọi tình huống. Tổ chức và thực hiện có hiệu quả các Nghị quyết của Trung ương Đảng về quốc phòng - an ninh quốc gia, nhất là Nghị quyết 10-NQ/TU của Bộ Chính trị. Thường xuyên coi trọng và đẩy mạnh tuyên

truyền, giáo dục kiến thức về quốc phòng - an ninh cho cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân, nêu cao tinh thần cảnh giác cách mạng, làm thất bại mọi âm mưu "diễn biến hòa bình", "bạo loạn lật đổ" của các thế lực thù địch; tích cực ngăn chặn và đấu tranh, xử lý các vi phạm pháp luật, tội phạm và tệ nạn xã hội.

5 - Nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức đảng; phát huy hiệu lực, hiệu quả quản lý, điều hành của chính quyền và đoàn thể chính trị - xã hội các cấp. Đẩy mạnh thực hiện cuộc vận động xây dựng, chỉnh đốn đảng; tăng cường công tác tư tưởng, giáo dục, học tập chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, làm cho mọi chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước được thấm nhuần, đi vào cuộc sống. rà soát, sắp xếp lại hệ thống tổ chức cơ sở đảng, tổ chức, bộ máy chính quyền các cấp; xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức đủ về số lượng và đạt yêu cầu về chất lượng; Đẩy mạnh công tác kiểm tra, giám sát của Đảng, Hội đồng nhân dân, của Mặt trận và các đoàn thể quần chúng thông qua việc xây dựng cơ chế phù hợp để nhân dân được tham gia góp ý và nhận xét, đánh giá đối với cán bộ, đảng viên.

Năm 2006 là năm đầu thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XIII và Nghị quyết Đại hội X của Đảng. Với quyết tâm triển khai thực hiện đưa các nghị quyết của Đảng nhanh chóng đi vào cuộc sống, Kon Tum đang tiếp tục phát huy sức mạnh tổng hợp đoàn kết trong Đảng, sức mạnh đại đoàn kết trong các tầng lớp nhân dân, không chấp nhận đói nghèo, lạc hậu, quyết giữ vững ổn định chính trị, phát triển nhanh, mạnh về kinh tế, sớm đưa tỉnh thoát nghèo, xứng đáng với truyền thống, tương xứng với tiềm năng, thế mạnh của mảnh đất anh hùng ở vùng cực Bắc Tây Nguyên. □